

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Makten över läromedlen

– Lärarnas möjlighet att styra
över läromedlen i undervisningen

Makten över läromedlen

– Lärarnas möjlighet att styra
över läromedlen i undervisningen

Förord

I en mål- och resultatstyrd skola är det lärarens uppgift att skapa reella förutsättningar för alla elever att uppnå målen. Det innebär att läraren måste ha kunskap om sina elevers förkunskaper, deras behov och vilka metoder och tillvägagångssätt som bäst kan hjälpa eleverna att nå målen. Att avgöra vilka läromedel som ska användas för att uppnå målen blir därför centralt för lärarens arbete och utgör en hörnsten i lärarens yrkeskunnande. Att förneka en lärare rätten att styra över sina läromedelsval, är att förneka läraren rätten att avgöra hur dennes arbete ska genomföras på bästa sätt.

Frågan om läromedlen i en målstyrd skola synliggör en paradox. En grundläggande idé med en decentraliserad, målstyrd skola är att flytta makt och inflytande över undervisningens utformning och upplägg nedåt i systemet, ut till lärarprofessionen. Samtidigt beskärs lärarnas möjligheter att faktiskt styra över sitt arbete genom olika beslut och riktlinjer som kommun och skolledning sätter upp. Det handlar såväl om hur arbetstiden disponeras, hur lärarna organiseras, vilka ekonomiska ramar som finns och vilka satsningar kommunen väljer att göra eller inte göra. Ett tydligt exempel på det senare är när vissa kommuner låter i övrigt vällovliga IT-satsningar stänga dörren för satsningar på andra läromedel som lärarna i stor grad också efterfrågar, parallellt med IT-satsningar.

Den här undersökningen handlar om lärares möjligheter att styra över sina läromedelsval, vad som begränsar dem och i vilken utsträckning. Förhoppningsvis stimulerar resultaten debatten om lärarprofessionen och dess autonomi.

Metta Fjelkner
Förbundsordförande Lärarnas Riksförbund

Innehåll

Sammanfattning och slutsatser _____	8
Resultatsammanfattning _____	8
Lärarnas Riksförbunds analys _____	9
Läromedlen i skolan _____	11
Stora skillnader mellan huvudmän _____	11
Makten över läromedlen _____	13
Vem styr över läromedlen? _____	13
Vad styr över läromedlen? _____	15
Vilka läromedelssatsningar efterfrågar lärarna? _____	17
Metod _____	19
Urval och bortfall _____	19
Statistiskt signifikanta skillnader _____	19
Bilaga 1 - Frågeformulär _____	20

Sammanfattning och slutsatser

Denna rapport baseras på en undersökning gjord bland 1 555 lärare i svensk grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning. Undersökningen handlar om vad som styr, påverkar och begränsar lärarnas läromedelsval i störst utsträckning.

Resultatsammanfattning

Undersökningen visar bland annat:

- Att det finns stora skillnader i vilken utsträckning lärarna upplever att de är autonoma i sina läromedelsval. Lärarna uppger i högre grad att de är autonoma ju högre upp i skolsystemet de återfinns. Endast var femte lärare i grundskolans år 4-6 uppger att läromedelsvalen är helt upp till dem själva i jämförelse med var tredje i gymnasieskolan och nästan varannan i vuxenutbildningen.
- Att ämneskollegiet är den instans som i störst utsträckning påverkar läromedelsvalen. Organiseringen av lärarna i gymnasieskolan har stor betydelse för lärarnas autonomi. Nästan hälften av de lärare som organiseras i ämnesarbetslag uppger att kollegiet har störst påverkan på läromedelsvalen jämfört med endast en fjärdedel av de lärare som organiseras i programarbetslag. Dessa lärare uppger i stället i större utsträckning att rektor påverkar läromedelsvalen. Skillnaden i rektorers påverkan är också stor mellan fristående och kommunala skolor där rektorers påverkan är större på de fristående skolorna än de kommunala.
- Att de ekonomiska ramarna är det som i störst utsträckning begränsar lärarnas läromedelsval. Störst betydelse har de ekonomiska ramarna i grundskolan och betydelsen avtar högre upp i skolsystemet. Detsamma gäller för tids- och kompetensmässiga faktorer.
- Att de läromedel lärarna efterfrågar i störst utsträckning är nya läroböcker i sina ämnen, ny digital programvara samt digital hårdvara.

Resultaten tyder också på att de fristående skolorna har kommit längre i utbyggnaden av sin IT-infrastruktur än de kommunala samt att gymnasieskolan kommit längre än grundskolan.

Lärarnas Riksförbunds analys

De som har förespråkat en långtgående decentralisering av den svenska skolan har bland annat gjort det med det uttalade målet att det stärker lärarprofessionen i det avseendet att lärarna i en decentraliserad och målstyrd skola är mer autonoma och fria i fråga om hur de lägger upp sin undervisning för att nå de uppsatta målen. Forskning tyder dock på att så inte blivit fallet i Sverige, utan snarare tycks lärarna ha tappat makt och inflytande över i synnerhet undervisningens upplägg och innehåll till huvudmännen.¹

En betydelsefull förändring som har skett avseende lärarkårens ställning i den svenska skolan är synen på lärarkompetensen. I samband med kommunaliseringen drog sig staten i princip helt och hållet tillbaka från skolområdet och släppte många av de regleringar som tidigare gällt inom skolan, däribland lärarbehörigheterna. Detta resulterade snabbt i en kultur såväl bland kommunala som fristående skolor att dels anställa personer utan lärarutbildning, dels låta lärare undervisa i ämnen och årskurser som de inte hade adekvat utbildning för. I takt med att betydelsen av ämnesbehörighet tonats ned har också de tidigare ämneskollegierna brutits ned och ersatts av andra organisationsformer, som exempelvis programarbetslagen inom gymnasieskolan och olika former av arbetslag i grundskolan. En bakomliggande idé för många skolors organisatoriska förändringar har varit att det är arbetslagen som ska ansvara för att undervisningen kommer till stånd, vilket i realiteten har inneburit att många lärare – utöver sin ordinarie undervisning – har fått vikarierat i andra klasser och andra ämnen än deras egna.

---

¹ Se Stenlås, Niklas (2009), *En kår i kläm - Läraryrket mellan professionella ideal och statliga reformideologier*. ESO 2009:6. Stockholm: Regeringskansliet; Ringarp, Johanna (2011), *Professionens problematik: Lärarkårens kommunalisering och välfärdsstatens förvandling*. Stockholm: Makadam; Larsson, Hans Albin (2012), *När medlet blev mål. Om mål- och resultatstyrningens effekt på skolan*. (Kommande artikel.)

Ur detta perspektiv är många av resultaten i den här undersökningen mycket intressanta. Undersökningen handlar i första hand om i vilken utsträckning lärare bedömer att de kan styra över sina läromedelsval, men undersökningens resultat ger också en intressant utgångspunkt för att diskutera de förändringar av lärarkårens autonomi som har skett i samband med kommunaliseringen och friskolereformen.

Undersökningens resultat visar att betydelsen av hur lärarna organiseras är stor. Gymnasielärare som är organiserade i ämnesarbetslag uppger i mycket större utsträckning än de som är organiserade i programarbetslag att arbetslaget i mycket stor utsträckning påverkar läromedelsvalen. Omvänt uppger lärarna i programarbetslag i mycket större utsträckning att de inte alls kan påverka läromedelsvalen. I fristående skolor i synnerhet är det i stället rektor som tycks inta en mer dominerande roll i läromedelsvalen, både i grund- och gymnasieskolor.

Lärarnas Riksförbunds slutsatser av undersökningen är:

- Att ämneskollegiernas roll i skolan måste förstärkas och förtydligas avseende ansvar för undervisningens uppläggning.
- Att ämnessamarbetet i grund- och gymnasieskolan ska ledas av antingen en förstelärare eller lektor.
- Att själva grunden för att adekvata läromedelsval görs i den svenska skolan ligger i att vi endast har legitimerade lärare som är behöriga i sina ämnen och för den skolform och årskurs som de är verksamma i.
- Att det måste ske en riktad statlig läromedelssatsning till främst grund- och gymnasieskolan med målsättningen:
  - att förnya och uppdatera stora delar av såväl det analoga som digitala läromedelsbeståndet,
  - att förstärka IT-infrastrukturen i skolan samt
  - att öka lärarnas möjligheter att styra över sina läromedelsval

Läromedlen i skolan

Det finns en rik flora av forskning kring läromedel i skolan, såväl svensk som internationell. Forskningen handlar om allt från hur läromedel tas fram, hur de används av lärare och elever samt olika former av granskningar av läromedlen.² Intressanta resultat av forskningen handlar bland annat om vilka effekter läromedlen har för elevernas kunskapsinhämtning, hur olika lärare med olika ämnen och ur olika lärargenerationer använder läromedlen och i vilken grad lärarna känner sig antingen bundna av läromedlen eller fria i förhållande till dem.³

Ur ett svenskt skolstyrningsperspektiv blir läromedlens roll i undervisningen centralt. Den bärande idén med att ha en mål- och resultatstyrd skola är att flytta beslutandemakten över hur undervisningen ska utformas och genomföras så långt ned i systemet som möjligt, ändå ut till lärare och elever. Ju större grad av professionell frihet som tillåts i systemet, desto bättre anpassad kommer undervisningen att bli efter elevernas olika förutsättningar, och desto högre måluppfyllelse kommer att uppnås, är tanken.

Stora skillnader mellan huvudmän

Med detta följer dock vissa problem. Den största begränsningen för lärarnas läromedelsval är de ekonomiska ramarna som satts upp av rektor eller huvudman. Detta innebär att olika lärare redan i utgångsläget har olika förutsättningar att styra över sina läromedelsval; vissa lärare har knappt några begränsningar alls, medan andra knappt kan införskaffa nya läromedel.⁴ I slutändan får dessa skillnader stora konsekvenser för eleverna. Problemet åskådliggörs i följande tabell med spridningsmått

---

² Se vidare Skolverket (2006), *Läromedlens roll i undervisningen*. Stockholm: Skolverket.

³ Se Reichenberg, Monica (2010), *Forskning om läromedel*. Stockholm: Sveriges Läromedelsförfattares förbund.

⁴ Se till exempel tidningen *Skolvärldens* granskning "Orättvisa läromedel" (2012-08-15) [<http://www.skolvarlden.se>].

över kommunernas läromedelskostnader per elev för åren 2006-2010 (inkl övrig utrustning och skolbibliotek):

	2006	2007	2008	2009	2010
Max	6315	7657	7489	8354	8487
90:e percentil	3787	4001	4130	4272	4846
Övre kvartil	3199	3249	3468	3629	3937
Medel	2732	2844	2965	3058	3337
Nedre kvartil	2109	2190	2270	2318	2504
10:e percentil	1831	1849	1899	1939	1991
Min	1066	868	0	798	962

Tabell 1: Spridningsmått över kommunernas kostnader för läromedel, utrustning och skolbibliotek per elev 2006-2010 (kr). Källa: Egna bearbetningar av data från SCB.

Detta skapar problem i den mål- och resultatstyrda skolan. Idealtillståndet för denna är att varje lärare helt och hållet, tillsammans med sina elever och utifrån deras behov, kan och får avgöra vilka läromedel som bäst möjliggör en hög måluppfyllelse. Men hur ser det ut med denna sak i svensk skola, enligt lärarna själva?

Vilken makt uppfattar lärarna att de har över läromedelsvalen? Om de uppfattar att någon annan har stor påverkan på deras läromedelsval, vem eller vad är det i så fall?

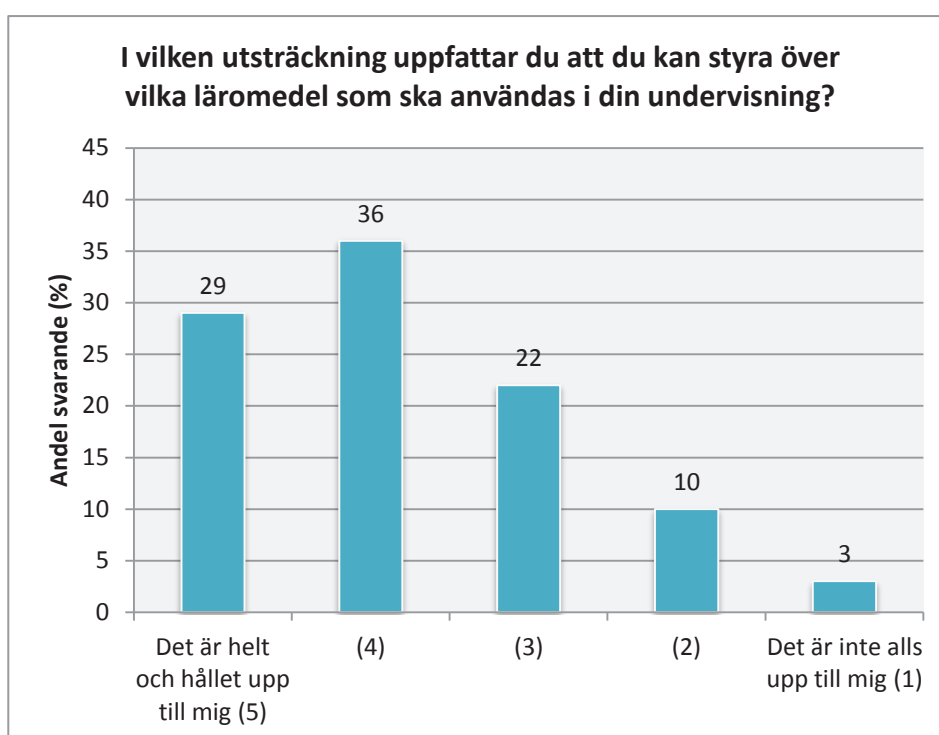
I denna undersökning vänder vi oss därför till 1 555 lärare i det svenska skolväsendet och låter dem svara på frågor om i vilken utsträckning de bedömer att de själva kan styra över sina läromedelsval, vem eller vad som eventuellt begränsar dem samt vilka typer av läromedel de efterfrågar när de får önska fritt.⁵

⁵ Se vidare beskrivning av undersökningens metod i metodavsnittet längst bak i rapporten.

Makten över läromedlen

Vem styr över läromedlen?

Undersökningen visar att en betydande majoritet av lärarna bedömer att de i stor utsträckning själva styr över sina läromedelsval. På en femgradig skala svarar 65 procent av lärarna antingen (5), ”Det är helt och hållet upp till mig”, eller (4):

Det finns dock anmärkningsvärda skillnader mellan olika lärarkategorier. Det är exempelvis en större andel lärare i gymnasieskolan (32,6 procent) och i vuxenutbildningen (43,9 procent) än i grundskolans år 1-3 (26,6 procent) och 4-6 (21,9 procent) som svarar att det är helt upp till dem själva (5) att styra över läromedelsvalen. Det finns dessutom signifikanta skillnader i samma svarsalternativ mellan lärarna i vuxenutbildningen och lärarna i grundskolans år 7-9 (25,3 procent). Det tycks alltså av undersökningens resultat som om lärares autonomi i läromedelsvalen ökar ju högre upp i skolsystemet man kommer.

Det finns också skillnader mellan olika ämnesföreträdare. Lärare i samhällskunskap, historia och yrkesämnen svarar i större utsträckning än lärare i exempelvis moderna språk, kemi och matematik att det är helt och hållet upp till dem själva. Gymnasieskolans yrkeslärare tycks av undersökningen vara mest autonoma i sina läromedelsval. Nästan varannan yrkeslärare svarar att det är helt upp till dem själva (5) till skillnad från exempelvis var femte fysiklärare.

Den instans som i störst utsträckning påverkar läromedelsvalen är ämneskollegierna. Av grundskollärarna svarar 42 procent att ämneskollegiet i mycket stor utsträckning påverkar läromedelsvalen.

	Mycket stor utsträckning (5)		(4)		I ganska stor utsträckning (3)		(2)		Inte alls (1)	
	Grundskollärare	Gymnasielärare	Grundskollärare	Gymnasielärare	Grundskollärare	Gymnasielärare	Grundskollärare	Gymnasielärare	Grundskollärare	Gymnasielärare
Lokala skolpolitiker	7	6	4	3	5	5	13	11	71	75
Utb.förv. i kommunen	6	5	4	4	6	5	16	13	68	74
Rektor	5	5	10	9	17	16	31	33	37	37
Lärlärlaget*	21	26,2	22	18,1	20	15,2	17	17,5	21	23
Ämneskollegiet	42	45,6	30	26,3	16	17,5	7	7	5	3,5
Eleverna	7	6	12	10	22	24	33	37	25	23
Annan	13	21	4	15	3	7	6	5	74	52

* Lärlärlaget i gymnasieskolan representerar de som är organiserade i programarbetslag⁶

I gymnasieskolan slår organiseringen av lärarna tydligt igenom i resultaten. De lärare som uppger att de är organiserade i ämnesarbetslag svarar i större utsträckning (45,6 procent) att ämneskollegiet har

⁶ Notera att basen är olika för respektive grupp av respondenter. De som svarat att läromedelsvalet helt är upp till dem själva (se tidigare diagram) har inte besvarat den fråga som ligger till grund för sammanställningen i denna tabell. Resultaten i tabellen baseras på svar från 642 grundskollärare (76 procent av samtliga grundskollärare i undersökningen) och 368 gymnasielärare (61,7 procent).

mycket stor inverkan på läromedelsvalen än de som är organiserade i programarbetslag (26,2 procent). Gymnasielärare i programarbetslag uppger i större omfattning (23,0 procent) att arbetslaget inte alls påverkar läromedelsvalen än lärare i ämnesarbetslag (3,5 procent). Det finns inga signifikanta skillnader grupperna emellan i vilken utsträckning de anser att de själva styr läromedelsvalen.⁷

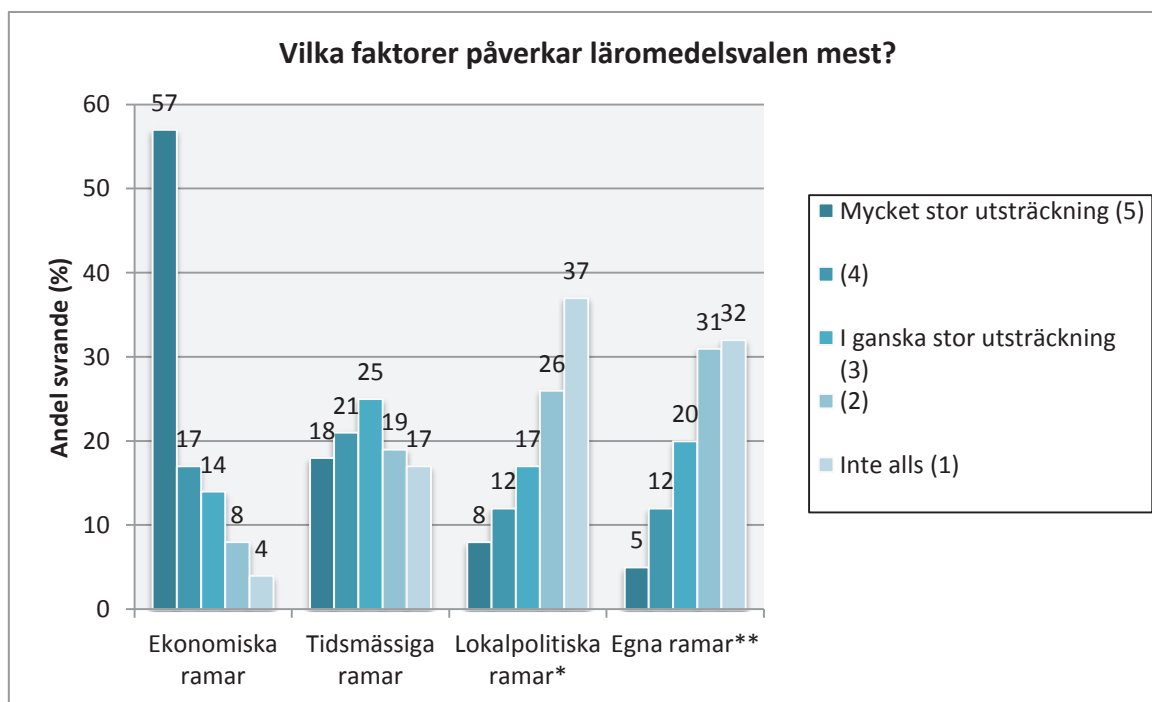
Även skillnaden mellan olika huvudmän är iögonfallande. Lärare i fristående skolor svarar i större utsträckning (89,5 procent) än lärare i kommunala skolor (68,9 procent) att lokala skolpolitiker inte har någon påverkan på deras läromedelsval. Detsamma gäller utbildningsförvaltningen i kommunen. Däremot svarar nästan var fjärde lärare i fristående skolor att rektor har mycket stor påverkan på läromedelsvalen, till skillnad mot inte ens var tionde lärare i kommunala skolor. Sett till gymnasieskolan så svarar 42,5 procent av lärarna i kommunala skolor att rektor inte har någon påverkan alls på deras läromedelsval till skillnad från endast 14,1 procent i fristående skolor. Störst påverkan på läromedelsvalen i de kommunala skolorna har lärararbetslaget.

Vad styr över läromedlen?

Det som enligt lärarna i störst utsträckning styr över läromedlen är de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarnas betydelse tycks vara något större i kommunala skolor än i fristående skolor då 58,6 procent av lärarna i kommunala skolor svarar att ekonomin styr i mycket stor utsträckning (5) jämfört med 46 procent av lärarna i fristående skolor. Dessutom tycks de ekonomiska ramarna ha större betydelse i grundskolan än i gymnasieskolan; 47,1 procent av gymnasielärarna svarar att de ekonomiska ramarna styr i mycket stor utsträckning (5) jämfört med 63,7 procent i grundskolans år 1-3, 71,8 procent i år 4-6 samt 65,6 procent i år 7-9. De ekonomiska ramarna tycks ha minst betydelse för lärarna i vuxenutbildningen, 32 procent av dessa svarar mycket stor utsträckning (5).

---

⁷ Fråga 1, se frågeformulär i bilaga 1.

* Med "lokalpolitiska ramar" avses uttryckta målsättningar för skolan eller undervisningen, riktade satsningar mot exempelvis IT och liknande.

** Med "egna ramar" avses kompetensmässiga faktorer som påverkar läromedelsvalen.

Vad det gäller betydelsen av tidsmässiga ramar så finns det inga signifikanta skillnader mellan huvudmän. Den enda signifikanta skillnaden som finns, är mellan lärarna i grundskolans år 1-3 där 27 procent svarar att de tidsmässiga ramarna påverkar läromedelsvalen i stor utsträckning (5) jämfört med 14,8 procent av gymnasielärarna.

Lokalpolitiska ramar tycks föga förvånande ha något större betydelse vid kommunala skolor än vid fristående, men skillnaderna är små. Lärare i fristående skolor svarar i större utsträckning (48 procent) att de lokalpolitiska ramarna inte alls påverkar deras läromedelsval (1) än lärare i kommunala skolor (35,3 procent). Likt mönstret i tidigare resultat så avtar även betydelsen av de lokalpolitiska ramarna ju högre upp i skolsystemet som man kommer. Exempelvis så anger varannan lärare i vuxenutbildningen att de lokalpolitiska ramarna inte alls påverkar deras läromedelsval jämfört med endast var fjärde lärare i grundskolans år 4-6.

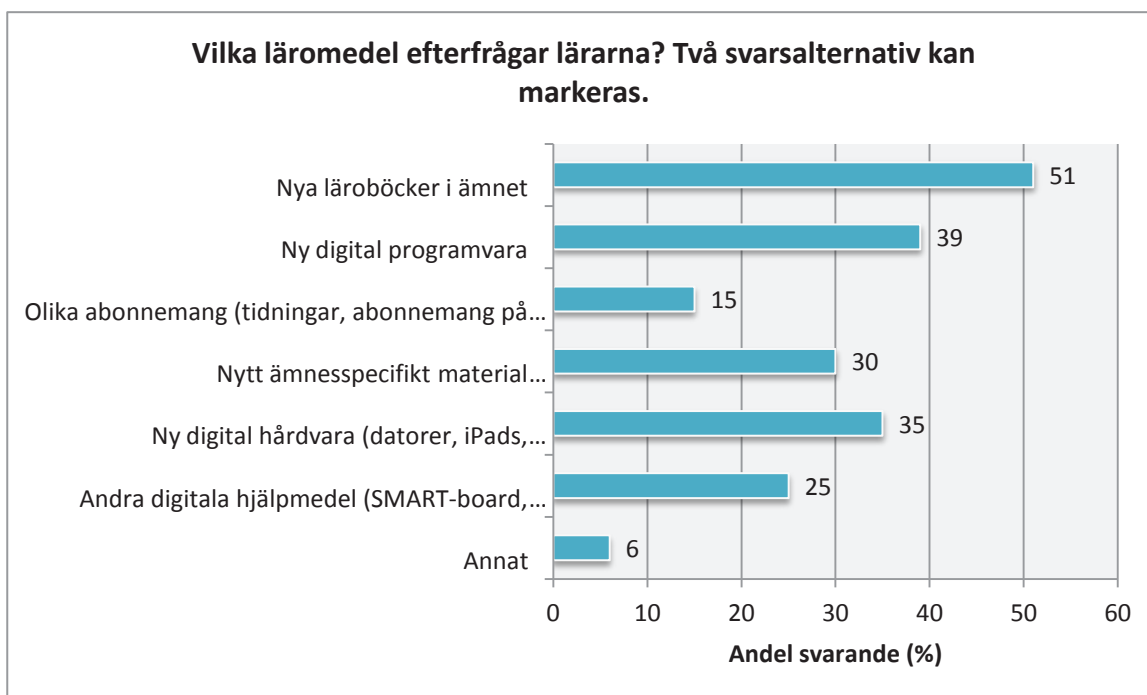

Mönstret återkommer också avseende de egna ramarna. Lärare i vuxenutbildningen (38,2 procent) och gymnasieskolan (32,4 procent) är de som i störst utsträckning svarar att egna ramar inte alls påverkar deras läromedelsval. Skillnaderna för både gymnasieskolan och vuxenutbildningen är signifikanta mot grundskolans år 1-3 (18,8 procent). Skillnaden mellan grundskolans år 7-9 (31,3 procent) är också signifikant mot år 1-3. Det finns inga signifikanta skillnader mellan olika ämnen.

Lärarna har också kunnat ge en kort beskrivning av hur den faktor de markerat påverkar deras läromedelsval. Det vanligaste temat i svaren handlar om hur skolans ekonomi begränsar läromedelsvalen och främst möjligheterna att köpa in nya läromedel. Andra vanliga teman handlar om hur lärarna inte har tillräckligt med tid för att kunna hitta bra saker att använda på exempelvis internet eller hur skolan eller kommunen beslutat om IT-satsningar med en dator till varje elev vilket inneburit att inga andra läromedel längre kan komma i fråga, avsett vad lärarna vill.

Vilka läromedelssatsningar efterfrågar lärarna?

De läromedel som lärarna i störst utsträckning efterfrågar är nya läroböcker i sitt ämne följt av ny digital programvara samt ny digital hårdvara:

Det finns tydliga skillnader mellan lärare i olika skolformer och med olika huvudmän. En generell tendens som syns i resultaten är att lärare i kommunala skolor i större utsträckning efterfrågar ny digital hårdvara och programvara, vilket tyder på att IT-infrastrukturen inte är lika välutbyggd i de kommunala skolorna som i de fristående. Det är också en större andel grundskollärare än gymnasielärare som efterfrågar ny digital hårdvara.⁸ Åt andra hållet så framkommer att lärare i fristående skolor i högre utsträckning efterfrågar olika typer av abonnemang än lärare i kommunala skolor.

Avseende olika ämnen så är lärare i moderna språk de som i störst utsträckning efterfrågar nya läroböcker i ämnet (63 procent) samt ny digital programvara (50,6 procent). Dessa skillnader är signifikanta kontra exempelvis matematik (47,5 procent respektive 35 procent). Samhällskunskap och historia sticker ut avseende önskemål om olika abonnemang där skillnaderna är säkerställda mot exempelvis matematik och fysik.

---

⁸ Resultaten ligger i linje med Lärarnas Riksförbunds tidigare rapport Elever och lärare online - var går gränsen? (2010).

Metod

Urval och bortfall

Undersökningen har skickats ut via en webbenkät till 2 504 slumpmässigt utvalda lärare ur Lärarnas Riksförbunds medlemsregister. Av dessa har 1 555 personer slutfört enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 62 procent. En bortfallsanalys har genomförts vilken visar att bortfallet inte skapat någon skevhet i urvalet, varför resultaten inte har behövt viktats.

	Kvinna	Man	Totalt
Grundskola 1-3	87	7	94
Grundskola 4-6	147	31	178
Grundskola 7-9	395	177	572
Gymnasieskola	343	253	596
Särskola	13	4	17
Vuxenutbildning	74	24	98
Totalt	1059	496	1555
Kommunal	913	416	1329
Fristående	133	80	213
Landsting	7	0	7
Stat	6	0	6
Totalt	1059	496	1555

Datinsamlingen skedde 29/5 - 7/6 2012.

Statistiskt signifikanta skillnader

Samtliga skillnader mellan olika undergrupper som nämns i undersökningen är statistiskt säkerställda på 95-procentsnivån, om inget annat anges i texten. Detta innebär att de resultat som redovisas med 95 procent säkerhet återfinns inom ett visst intervall för totalpopulationen eller i något annat slumpmässigt urval ur samma totalpopulation. De skillnader mellan olika undergrupper som lyfts fram i undersökningen ligger utanför respektive grupps felmarginaler varför skillnaderna bedöms som signifikanta.

Bilaga 1 – Frågeformulär

1. Är du,
Man
Kvinna
2. Är ni på din skola organiserade i programarbetslag eller ämnesarbetslag? (Endast gymnasielärare)
Programarbetslag
Ämnesarbetslag
Vet ej
3. I och med att den svenska skolan är målstyrd åligger det läraren ett stort professionellt ansvar och en stor frihet att välja vilka metoder som ska användas för att eleverna ska nå målen. I detta ingår att i samråd med eleverna bestämma vilka läromedel som ska användas.

I vilken utsträckning uppfattar du att du kan styra över vilka läromedel som ska användas i din undervisning?

Det är helt och hållet upp till mig (5)

(4)

(3)

(2)

Det är inte alls upp till mig (1)

4. Rangordna vilka som har störst påverkan på vilka läromedel du använder i din undervisning: (Om 1-4 fråga 3, ej gymnasielärare)

	Mycket stor utsträckning 5	4	3	2	Inte alls 1
Lokala skolpolitiker					
Utbildningsförvaltningen					
Rektor					
Lärlaget					
Ämneskollegiet					
Eleverna					
Annat, nämligen: _____					

5. Rangordna vilka som har störst påverkan på vilka läromedel du använder i din undervisning: (Om 1-4 fråga 3, gymnasielärare)

	Mycket stor utsträckning 5	4	3	2	Inte alls 1
Lokala skolpolitiker					
Utbildningsförvaltningen					
Rektor					
Arbetslaget					
Eleverna					
Annat, nämligen: _____					

6. Rangordna i vilken utsträckning följande faktorer begränsar din frihet att välja läromedel i din undervisning: (Om 1-4 fråga 3)

	Mycket stor utsträckning 5	4	3	2	Inte alls 1
Ekonomiska ramar (skolans budget etc)					
Lokalpolitiska ramar (uttryckta målsättningar, riktade IT-satsningar etc)					
Tidsmässiga ramar (förberedelsestid etc)					
Egna ramar (kompetensmässiga, behov av fortbildning etc)					
Annat, nämligen: _____					

7. Utgå från ditt svar på föregående fråga, beskriv kortfattat på vilket sätt din frihet att välja läromedel påverkas av den faktor du har angett som den med störst påverkan.

_____

8. Vad står högst på din önskelista över läromedel som du skulle vilja ha tillgång till i din undervisning? Du kan högst markera två alternativ.

Nya läroböcker i ämnet

Ny programvara (läromedel, programvara)

Olika abonnemang (tidningsprenumerationer, abonnemang på tjänst (ex ne.se), etc)

Nytt ämnesspecifikt material (gymnastikredskap, laborationsmaterial, instrument, kartor, etc)

Ny digital hårdvara (datorer, iPads, videokameror, DVD)

Andra digitala hjälpmedel (SMART-board, projektor)

Annat, nämligen: _____

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Lärarnas Riksförbund är det akademiska förbundet som enbart organiserar behöriga lärare och studie- och yrkesvägledare. Med snart 90 000 medlemmar är vi ett av de största förbunden inom Saco.